

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Apare odată pe săptămână sub direcția și editura „SOLIDARITĂȚII” asociația institutelor financiare române

Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38 (edificiul Băncii Agrare S. A. Priv. Cluj).

Membrii asociațiunii „SOLIDARITATEA”, sunt:

Agricola (Hunedoara), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Agrară, Soc. An. privilegiată Cluj, Banca Centrală pentru Industrie și comerț Cluj, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (Gherla), Cordiana, Coroana (Cluj), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Grănișterul Bănățan, (Mehadia) Insoțirea de credit (Veștem), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Alba-Iulia), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Sângiorgiu), Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Riureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Secășana, Selăgeana, Silvania Someșana, Speranța (Hosman), Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăana, Timișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgneana, Zorile.

ABONAMENTUL

PE 1 AN LEI 120. — PE 1/2 AN LEI 60.
 — NUMĂRUL 2-50 LEI. —

COMITETUL DE REDACȚIE:

Dom. RAȚIU, Ion I. LĂPĚDATU și Const. POPP
 Redactor responsabil: Vasile Vlaicu.

TAXA PENTRU INSERTIUNI:

De fie-care cm 2 Lei.
 Bilanțurile după tarif special.

SUMARUL:

Asigurările și fluctuațiunea prețurilor. — Regularea valutei noastre. — Procesul Băncii Agrare. — Bursa de devize din București. — Aranjarea datoriilor externe. — Inițierea bursei de devize la București. — Monumente comemorative Mihai Viteazul — Diposițiile fiscale pentru exportul de cereale pe șleपुरi. — „Amylon”, soc. anon. pt. industrializarea cartofilor, Sibiu.

Ordonanțe. — Cronica săptămânei.

Asigurările și fluctuațiunea prețurilor.

— Câte-va observări și o propunere. —

Când se urcă standardul vieții cu prețurile mărfurilor, ale materialului și ale mânei de lucru, sunt păgubiți în general atât asigurații (în caz de daună de foc ori scadență naturală a asigurării de viață), cât și societățile de asigurare din cauza scăderii forței de cumpărare a monezii, prin faptul, că cifrele calculațiunilor întemeiate pe experiența unui secol, rămân stabile, deduse fiind din presupțiunea stabilității valorilor exprimate în acele cifre, într'un ram al economiei naționale stabilizator și conservator de valori, care este ramul asigurărilor.

De fapt este neplăcută surprinderea asiguratului de viață, care în anul 1902 și-a asigurat un capital de 10.000— de Lei, bani albi pentru zile negre, socotind această cifră drept capital suficient să-i ajungă pentru nevoile de trai câți-va ani de zile, iar astăzi primește

aceeași cifră stabilă de 10.000— Lei, care nu i se ajunge decât cu mare greu pentru câte-va luni. Dar, tot atât de neplăcută este situația societăților de asigurare, cari au avansat bani buni în cheltuielile de administrație, repartizându-le pe termene lungi în presupunerea stabilității valorilor cifrate matematiceste, iar astăzi cotele de amortizare au încetat de a mai oferi amortizarea valorilor avansate.

Mai evidente sunt pagubele generale îndurate pe toată linia, atât de către asigurați, cât și de către asiguratorii, în ramul asigurărilor elementare și în special în asigurările contra daunelor de incendiu. Căci proprietarul de casă, care în butul tuturor avertismentelor a continuat și continuă a-și menține cifra sumei asigurate de acum 10 ani, se trezește, în caz de incendiu, despăgubit cu aceeași cifră, care însă în valoare abia represintă a 10-a parte din valoarea veche. Dar în același ram de operațiuni înseși societățile de asigurare au adunat cu decenii înainte de război valori depline în cifrele de astăzi ale rezervelor, cu cari sunt silite a plăti despăgubiri în cifrele mari ale asigurărilor noi. Pentru a plăti o daună curentă de 5—6 milioane Lei la o fabrică nou asigurată și distrusă de incendiu, societățile de asigurare sunt silite să întrebuițeze nu numai partea convenită din primele curente, ci și parte din rezervele adunate de decenii în cifre, cari pe atunci aveau valoare întrinescă înzecită.

Cu alte cuvinte fluctuațiunea prețurilor

pieței, provocată de nestabilitatea valorii unității a răsturnat întreg rostul calculațiilor matematice. Și nici nu se putea alt-cum, dacă considerăm, că preciziunea matematică nu e condiționată numai de logica de fer a legilor formale, ci în prima linie de stabilitatea unității, care în cazul nostru ne lipsește. Un exemplu ne va lumina mai bine. Dacă lungimea centimetrului se micșorează din moment în moment, mă trezesc, că quadratura nu-mi mai folosește la nimic, deoarece cu cifra calculată nu-mi mai ajunge stofa pentru haine, nici parchetul pentru întinderea camerei. Se pretinde în mod natural, ca mărimea unității de lungime să nu varieze. Evident, că din același motiv nu se construiesc ponderile din camfor, pentru-că așa nu-mi mai folosește nici o socoteală, când valoarea unităților mi se volatilizează. Câte-va milioane de Kilograme de zachar ar trebui la o ceașcă de ceai, dacă valoarea ponderilor ar fi urmat soarta rublelor, sau a coroanelor. În sfârșit o lume întreagă suferă pe urma beției cifrelor mari. Este o stare modală nu tocmai atât de banală, pe cât este de absurdă și de ridicolă.

Când s'a introdus d. ex. ca unitate de lungime metrul, lumea a avut precauțiunea să se asigure dinainte de stabilitatea valorii acestei unități. De asemenea s'a procedat și la perpetuitatea invariabilă a unităților de pond și timp, cu precauțiunile cele mai scrupuloase. Singură unitatea monetară a rămas și continuă a rămânea supusă fluctuațiilor dictate de capriții inf nite ome-nești, trezite de beția cifrelor mari.

Dar este un ram al economiei naționale menit a stabili și conserva valorile economice, ramul asigurărilor.

Cum se face totuș, că înseși societățile de asigurare continuă a suferi urmările păgubi-oare ale fluctuațiilor de valori, este un paradox de ordin comun, pe care-l întâlnim în ori-ce specialitate, în ori-ce profesiune: croitorul nu se jenează a umbla cu hainele rupte, papucarul cu încălțăminte găurită, bancherul umblând flămând, medicul neglijându-și sănătatea, avocatul pierzându-și procesul în cauza propriei persoane etc. etc. și în sfârșit asigurătorul suferind daune materiale considerabile în propriile interese, pe cari le-ar putea asigura.

Înainte de toate matematica asigurărilor ar trebui îndrumată să opereze pe terenul unităților stabile și să nu se mărginească numai la operațiunile formale de cifre.

Să luăm de ex. cazul asigurărilor de foc în raport cu fluctuațiunile prețurilor.

Calea spre introducerea monedei ideale invariabile se poate considera inpracticabilă

pentru vreme îndelungată. Între convențiunile mondiale internaționale „metrul” banilor se pare, că va fi printre obiectele celor sau celei din urmă convențiuni. Sperăm însă un metru fără agio.

Calea spre obligativitatea asigurărilor de foc cu cadastre de estimățiuni, ținând pas cu fluctuațiunile prețurilor, este de asemenea închisă pentru secole din cauza marilor cheltuieli de administrație ale unui asemenea cadastru. În unele mici state ale Germaniei este, ce e drept, introdusă obligativitatea generală de asigurare la instituțiunea de stat și sunt cadastre în fie-care comună, unde comisiuni speciale de arhitecți și maestri antreprenori fac an de an estimățiunile obligatorii ale edificiilor. Dar ce este marea Germanie pe lângă puținele stătulețe, cari au introdus aceste măsuri salutare deja de mai bine de un secol (Marele Ducat Baden le-a introdus dela 1785)? Astăzi, pe lângă fluctuațiunile de curs ale mărcii germane și implicit pe lângă fluctuațiunile de prețuri din Germania, dacă ar fi de introdus obligativitatea generală a asigurărilor și cadastruul estimățiunilor speciale, nu s'ar putea face nici în marele ducat Baden din cauza cheltuielilor enorme. (Este mare acest ducat numai cu numele, căci în realitate ega-lează cu câte-va județe). Dar, ca societățile de asigurare private să se angajeze la lucrarea cadastrului estimățiunilor de specialitate pentru toate asigurările de foc, este o curată imposibilitate din atâtea și atâtea motive.

Rămâne deschisă o singură cale, destul de grea, ce e drept, dar totuși practicabilă: calea *stipulațiunei pentru asigurarea necondiționată a deplinei valori.*

Condițiunile contractuale s'ar completa cu clauzula, care îndreptățește și obligă societatea:

1. să facă și să revizuiască ori-când estimățiunile obiectelor asigurate prin organe de specialitate și în consecință să modifice în mod automat cifra sumei asigurate, stabilind cota primei sporite în cifre, eventual să reducă cifrele în mod corăspunzător la valoarea reală;

2. să încaseze cu deplin drept primele suplimentare, împreună cu cheltuielile de expertiză event. să opereze reducerea primelor.

V. VI.

Vedeți, că economia oamenilor deștepți se întemeiază pe administrarea cuminte a averilor disponibile. Veți chivernisi deci din averile voastre, cel puțin, ceasurile vieții și sănătatea voastră.

Regularea valutei noastre.

Reproducem în cele următoare un articol recent al Dlui Ing. Cassasovici:

Intr'un articol precedent am cercetat puțin chestiunea monedei de hârtie și am ajuns la concluziunea clară, că leul nostru nu se poate însănătoși de cât când va fi convertibil în aur.

Firește nu am descoperit nimic, o știm cu toții, și practica financiară a statelor, de un secol încoace, nu a găsit o altă soluție.

Nouile teorii de după război, ale eminentilor noștri economiști și frica de a nu se putea găsi aurul necesar garantării hârtiei monezi, ne-au legănat cu iluzia că aurul se poate detrona, iar leul se poate însănătoși dela sine „se poate urca“, și astfel trăim în frigurile valutare: leul s'a coborât, leul s'a urcat puțin, leul a făcut un salt, leul s'a depreciat și mai mult, leul s'a stabilizat etc., etc. Și de aci o literatură întreagă, de ce se scoboară și de ce trebuie (sic) să se urce.

Speranța unei urcări eficiente, a crescut și mai mult dela venirea actualului guvern la putere, care cu un buget echilibrat, o stopare a emisiunii Băncii Naționale și conversiunea bonurilor de tezaur aflate în străinătate, a întărit credința într'o însănătoșire a finanțelor interne.

Exportul însemnat de cereale, lemn, produse petrolifere ce-l putem face de acum înainte, aduce alte argumente, cari militează în favoarea unei însănătoșiri a leului de hârtie.

Trăim așa dar legănați cu iluzia unei apropiate „urcări“ a leului, dar iată că bursa din Paris până mai ieri a maltratată leul nostru. O fi speculă, o fi neîncredere, realitatea faptelor este aceasta. Firește guvernul, nu poate rămâne impasibil, și ca bun părinte a rugat pe dl Ministru al Comerțului și Industriei V. Sasu să studieze puțin chestiunea să găsească mijloacele și modalitățile de cotarea leului la bursa din București o cotare mai în raport cu adevărata lui valoare față de izvoarele de bogății naturale imense ale țării și față de situația financiară excelentă a țării.

Mărturisesc, că grea însărcinare a primit dl Ministru al Comerțului și în mare încurcătură a fost pus de colegii d-sale de cabinet, de a fixa valoarea leului, mai în raport cu adevărata lui valoare față de bogățiile naturale ale țării.

Să ne înțelegem dela început: vrea dl Ministru să stabilizeze valoarea leului sau dorește să-l urce și atunci până la ce înălțime? Iată o întrebare indiscretă, logică însă, că și într'un caz și în altul îi trebuie d-lui Ministru un etalon, o unitate de măsură a leului, și o posibilitate de a garanta o cotă odată, stabilită. Și dl Ministru nu posedă deocamdată în Direcția d-sale de Măsuri și Greutăți o astfel de uni-

tate de măsură. Și fără această unitate de măsură și atât timp cât nu o vom avea, leul nostru va fi ca o barcă pe valuri fără cârmă, sau ca un metru de cauciuc, care se întinde sau se strânge, după cum și forțele, care trag de el, sunt mai mari sau mai mici.

Trebue să constatăm însă cu regret, că chestiunea valorii leului nostru este tratată cu prea mare ușurință. Fenomenele, ce se nasc din înconvertibilitatea hârtiei monezi în aur, formează un complex întreg cu adânci înrâuriri asupra economiei naționale și ele merită a fi cercetate cu mai multă seriozitate și problema în legile bine stabilite de economia politică, iar nu în fantaziile născocite din nopțile de insomnie.

Deprecierea hârtiei monezi este dezastruoasă unei țări, dar și brusca urcare este tot atât de periculoasă. Ea dă crize, stagnări, perturbări adânci, cari conduc de multe ori opinia publică a cere guvernelor din nou deprecierea, ca o salvare a situației. Exemple multiple ne dau peripețiile, prin cari au trecut Statele Americii de Sud, cari au cunoscut aceste fenomene, cu toate că nu au avut deprecierea, la care a ajuns leul nostru.

Și ca să vedem cât de mult se ciocnesc interesele claselor sociale la o urcare a hârtiei monezi să ne punem numai întrebarea simplă: cât de sus vrem să se urce leul și cu ce viteză?

Și atunci:

Rentierul, funcționarul, cei cu lei noi în ladă și creditorii sunt cât se poate de grăbiți că leul să ajungă franc.

Statului și bancherilor nu le-ar displace un salt mai viguros cu toate că l'ar pune în mari încurcături, din cari însă au speranța de a eși victorioși.

Comerțul de en gros și detaiul ar dori o urcare cât se poate de înceată și susținută pentru a ști să se orienteze.

Agricultorul și industriașul, cari și-au organizat producția pe actuala depreciere a leului, doresc o urcare imperceptibilă.

Pentru datornici în lei noi, o urcare echivalează însă cu dezastru. În fine există și o serie de speculanți, cari doresc ca leul să mai scadă, din scăderea lui ei fac afaceri.

Recunoaștem însă cu toții că actuala situație de incertitudine asupra valorii leului trebuie să înceteze.

Lăsând la o parte teoriile fanteziste a valorilor reprezentative cu înlăturarea aurului ca garanție, să căutăm puțin a netezi terenul întronând vechile și sănătoase legi a unei monezi de hârtie bazată pe convertibilitatea în aur. Și am curajul a scrie că mai degrabă sa-și mai târziu acolo vom ajunge.

Vechiul regat avea o circulație fiduciară în medie de 600 milioane garantată cu aur și devize aur. România nouă sporită în teritoriu, populație și averi în mediu de 2 ori și jumătate, ar trebui să aibe o

circulație monetară în hârtie garantată cu aur de 1 miliard și jumătate. Acesta este raportul și cu o atare circulație am fi avut o viață economică sănătoasă.

Emisiunea noastră de hârtie monedă este azi însă de circa 15 miliarde negarantată cu nimic, sau de zece ori mai mult de cât ne trebuie. Deprecierea hârtiei monezi, în interiorul țării, este, după cum ne indică indicele număr publicat acum câte-va zile în „Argus“ de 20 de ori, adică puterea de cumpărare este de 20 ori mai mică, sau în limbajul greșit adoptat, viața s'a scumpit în interiorul țării de 20 ori mai mult. Deprecierea ar fi fost desigur mai mare, dacă statul nu ar fi dat biletelor Băncii Naționale un curs forțat, prin menținerea chiriiilor la un nivel mai jos, prin impunerea de prețuri maximale la grâu, petrol, cărbuni, prin menținerea unui tarif redus la C. F. și produsele exploatărilor sale, etc., etc.

Totuși chiar cu acest curs, cantitatea de bilete față de depreciere este insuficientă, circulația trebuie să se facă mai activă, fenomen care odată cu încetarea de noi emisiuni, cum e cazul azi al României, duc fatal la o criză de numerar, situația în care de altfel am și ajuns.

Străinătatea ne-a depreciat leul nostru într-o măsură și mai mare de 30 de ori, Napoleonul de aur valorând 600 de lei hârtie.

Iată realitatea și de aci, din halul acesta de depreciere dorim să ne însănătoșim leul. Și fiindcă este absurd să credem, că vreodată cele 15 miliarde lei hârtie vor putea fi schimbate în lei aur, să căutăm o cale logică.

Înlăturând deprecierea leului survenită de un an încoace, adică scăderea sa dela 20 centime, economia generală a țării s'a aranjat după războiu pe o depreciere a leului în mediu de 10 ori față de leul aur. Lefurile sunt în general de 10 ori mărite, capitalurile în industrie de 10 ori sporite, capitalurile băncilor, etc., etc. Această depreciere corespunde și cu inflația noastră monetară și ea corespunde și cu un buget posibil de 15 miliarde la venituri, dacă am socoti, că înainte de războiu bugetul țării era de 600 milioane lei aur, ceea ce ne-ar da pentru România-Nouă 1 miliard jumătate lei aur sau admițând deprecierea de 10 ori a leului, 15 miliarde lei hârtie.

Iată deci economia generală a țării aranjată în mediu pe deprecierea de un leu aur 10 lei hârtie sau un Napoleon de aur două sute lei hârtie. Acest raport de depreciere trebuie menținut și în evaluarea viitoare a leului, dacă nu dorim să zdruncinăm din temelie viața noastră economică. Deci urmează să facem operația convertibilității hârtiei noastre monezi în aur, hotărând că 10 lei hârtie monedă a Băncii Naționale la inflația de 15 miliarde valorează cât un leu aur.

Pentru reușita operațiunii financiare a conver-

tibilității trebuie lăsat însă un timp de câțiva ani pentru ca economia generală a țării să se aranjeze în jurul valorii stabilite pentru moneda hârtie.

Convertibilitatea în aur a biletelor Băncii Naționale urmează deci să fie decretată ca începând de exemplu la 1 Ianuarie 1925.

Pentru garantarea convertibilității, adică pentru strângerea stocului de aur și de zece aur va trebui neapărat reorganizată Banca Națională sporindu-și capitalul până atunci la două sute milioane lei aur, și găsind în străinătate un împrumut de 300 milioane lei aur, care cu cele 200 de milioane ale Băncii Naționale vor forma 500 milioane lei aur sau o treime din garanția aur pentru bilete emise de 15 miliarde valorând 10 lei un leu aur.

Ca fenomen auxiliar vom avea imediat o urcare neîncetată a leului cu tendința de a ajunge la 1 Ianuarie 1925 la valoarea de 10 lei hârtie un leu aur și în același timp o eftenire a vieții, care se va stabili în jurul totuși a unei scumpiri de 10 ori a celeia dinainte de războiu.

Urcarea leului va deveni o realitate căci i se fixează astfel o valoare bine determinată asigurată prin convertibilitatea în aur.

Dând acea soluțiune, recunosc că nu am descoperit nimic nou și nu am inventat nici un sistem financiar.

Mă mulțumesc doară de a indica și pentru însănătoșirea monezei noastre de hârtie, același tratament — clasic — aplicat cu atât succes în Statele din America de sud, unde a bătuit ani îndelungați maladia hârtiei monezi neconvertibilă și unde nu s'a găsit leac decât convertibilitatea în aur.

Procesul Băncii Agrare contra statului.

Adevărul din 6/VIII crt. publică următorul articol:

Adunarea generală a acționarilor Băncii Agrare din Cluj a hotărât, aproape cu unanimitate, chemarea în judecată a Statului pentru pagubele pricinuite prin retragerea privilegiilor ce legal fuseseră acordate acestui institut de credit.

În acest proces culminează nenorocirea unei politici neînțelepte și pătimășe.

Guvernul liberal s'a găsit într'una în paradoxu vinovat de a lupta împotriva regionalismului, provol cându-l pe acte de brutalitate lacomă. Și, iată că după războiul politic întreprins împotriva Ardealului, care a fost cu totul exclus dela guvernarea țării, cupiditatea liberală ajunge și la acest trist războiu economic.

Printr'o lege brutală, în care se precipita și lacomia și răzburarea, guvernul liberal desființează

drepturi ce fuseseră consimțite în 1919 sub chiar semnătura d-lui Brătianu.

Dar, determinarea și desfășurarea acestui proces nu sunt, prin latura lui juridică, atât de grave cât sunt prin cea morală.

Banca Agrară, prin felul cum s'a constituit și prin averile ce deține, înfățișează toată economia Ardealului: 85 de bănci și românești și 130 de fonduri bisericești au plasat averile lor în această întreprindere. Lovitura ce s'a dat Băncii Agrare se repercutează deci asupra întregii populații a Ardealului, firesc solidară cu un institut ce păstrează și fructifică averea și economia fiecăruia.

Procesul, care începe, deci un adevărat proces între Statul român și Ardeal. E unul din cele mai triste și mai dăunătoare spectacole din istoria noastră politică.

El se agravează prin tentativa dovedită a guvernului de a întrebuița aplicarea legii spoliatoare ca un mijloc de șantaj împotriva partidului național

Bursa de devize din București.

Comisia valutară față de urcarea leului și noua situație, ce se creiază finanței, a ținut în zilele din urmă o importantă ședință, la care au luat parte toți reprezentanții finanței cât și delegații Camerei de comerț.

Ședința a fost prezidată de d. ministru Sassu.

Printre cei prezenți au fost d. Lucasievici, fost ministru, Gheorghiu secretarul general al ministerului de finanțe, D. Hagi Theodoraky, președintele camerei de comerț din București, I. Răducanu din partea băncii Blank, Georgescu președintele Camerei de comerț din Constanța, Popovici președintele Camerei de comerț din Galați, Paladi din partea Băncii Românești, Hiotu, sindicul bursei, O. Chiriacescu, lorga director general în ministerul de comerț, Ene Grigore, Grigorescu dela Banca de Comerț.

S'a discutat chestiunea cotei devizelor la bursa din București.

S'a hotărât să se facă o cotare reală a divizelor străine, lucru care a fost aprobat de toți reprezentanții de față ai finanței și comerțului.

D. Ministru Sassu a arătat, că dorința guvernului — în chestiunea de mai sus este ca valoarea leului, față de devizele străine să fie just exprimată.

Să fie un rezultat onest al unor tranzacții reale,

D. ministră a arătat, că nu este vorba a se face un curs forțat al leului.

Nu vom a da leului prin aceasta o cotă națională forțată.

Vom căuta a face o înregistrare fidelă la Bursă a rezultatului tranzacțiilor de fiecare zi.

Pentru a pune în practică aceste hotărâri luate, s'a ales o comisie compusă din președintele Camerei de comerț din capitală, reprezentantul Băncii Naționale, președintele comitetului Bursei și d. Pilidi ca technician din partea băncilor mari.

Comisia se va întruni astăzi la orele 5 d. a. la ministerul de comerț.

Comisiunea, care a fost aleasă din sânul conferinței valutare, ce a avut loc la ministerul de industrie în ziua de 3 August sub președinția d-lui ministru V. Sasu s'a întrunit pentru a pune în practică și a reglementa modul de funcționare a bursei de devize din București.

Au luat parte d-nii Oscar Kiriacescu, fost ministru și delegat al Băncii Naționale, Filide, reprezentantul consorțiului marilor bănci din Capitală, N. Hiotu, sindicul bursei din București, Hagi Teodorachi, președintele Camerei de comerț din capitală și George Iorga, directorul general al comerțului.

După lungi discuțiuni, cari au durat aproape două ore, comisiunea a redactat un proiect de decizie ministerială întemeiată pe articolele 1 și 20 din legea burselor și 140 din regulamentul burselor

Acest proiect va fi supus spre aprobare d-lui ministru V. Sassu.

În cursul săptămânei viitoare comisiunea de mai sus se va întruni din nou pentru a desemna localul în care va funcționa bursa de devize.

La aceasta întrunire va lua parte și un director al poștei pentru a lua dispoziția înființării unui serviciu telefonic și telegrafic.

Se crede că bursa se va instala în palatul Camerei de comerț și va funcționa cu începere de la 15 August a. c.

*

Iată decizia prin care se înființează bursa de devize:

Noi, ministru secretar de stat la departamentul industriei și comerțului,

Având în vedere art. I alin. a. și art. 20 din legea asupra burselor de comerț și art. 140 din regulamentul aceleiași legi;

Luând și avizul comisiunii speciale instituite de noi pentru a propune măsurile ce sunt de luat spre o cât mai bună apărare a valutei noastre;

DECIDEM:

Art. I). — În fiecare zi de bursă — acțiuni și efecte — va avea loc la bursa din București un târg oficial de schimb, devize și monezi.

Acest târg se va ține între orele 11—13 în localul Camerei de comerț într'o sală anume destinată pentru aceasta.

Art. II). — Au acces în această bursă: directorii de bănci și procuratorii lor, bancherii și procuratorii lor și remizierii de schimb delegați de bănci. de ase

menea vor lua parte la aceste ședințe sindicul bursei București comisarul guvernului și doi mijlocitori desemnați de sindic prin rotațiune.

Persoanele arătate în acest articol își vor dovedi indentitatea la intrarea în bursă cu cărți liberate de președintele comitetului bursei.

Art. III). — La finele fiecărei ședințe se va încheia un proces verbal semnat de sindic, mijlocitorul oficial de rând, comisarul guvernului, în care se va trece cursurile medii ale operațiunilor sau, în lipsa lor, cererile și ofertele. Cursurile vor fi zilnic publicate în „Monitorul Oficial” și ziarul „Argus”.

Art. IV). — Comitetul Bursei București și sindicul sunt însărcinați cu organizarea și supravegherea acestei burse de schimb, devize și monede.

Art. V). — Directorul general al comerțului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentei deciziuni.

Data în cabinetul nostru astăzi 5 August 1922.

Aranjarea datoriilor externe.

Consfătuirea comercianților la Camera de Comerț din București.

Cetim în „Argus” :

În palatul Camerei de Comerț și Industrie a avut loc Joi 4 l. c. la orele 10 dim. o consfătuire a comercianților, convocați pentru a da depline puteri delegațiunii, ce urmează să plece în străinătate, ca să aranjeze plățile în valută străină.

D. Dimitrie Hagi-Tudorachi, președintele Camerei de Comerț, relevă faptul, că apelul făcut de Cameră a avut un puternic răsunet. O dovadă este numărul mare de comercianți, a spus d-sa, veniți să se consulte cu noi și împreună să găsim o soluție pentru aranjarea datoriilor în străinătate.

Actualmente, Banca Națională, care s'a oferit să aranjeze datoriile externe așteaptă ratificarea de către d-voastră a acordului stabilit în principiu între Bancă și Cameră. Odată ratificat acest acord d-l Cioran va pleca imediat în străinătate.

Vi se va citi îndată textul acordului, pe care vă rog să-l ascultați cu răbdare, pentru ca să puteți ridica obiecțiunile ce veți crede necesare.

Încheie mulțumind tuturor, cari au făcut ceva bun pentru această chestiune.

D. Th. Orghidan, vicepreședintele Camerei de Comerț dă citire acordului, care cuprinde în esență următorul aranjament:

Suma datorită străinătății va fi achitată în minimum de 8 ani.

Această sumă va fi împărțită astfel:

Primul an nu se va plăti nimic.

Al doilea an se va plăti trei la sută din datorie.

Anul al treilea cinci la sută.

Anul al patrulea zece la sută.

Anul al cincilea zece la sută.

Anul al șaselea 15 la sută.

Anul al șaptelea 35 la sută.

Anul al optelea se va plăti restul de 20 la sută plus totalul dobânzilor socotit cu maximum de 5 la sută.

Pentru plata creanțelor în valută străină va garanta un consorțiu de bancheri avalizați de Banca Națională.

Se crede, că o parte din ele vor fi preluate de Ministerul de finanțe.

Comercianții se obligă a depune garanție bancherilor fie în numerar, avere imobiliară, mărfuri gajate, efecte de primit etc. etc.

Garanțiile de depus vor fi socotite astfel:

Pentru 1 liră sterlină se va depune suma de 200 lei.

Pentru un Franc Evețian se va depune 8 lei.

Pentru un Franc Francez se va depune 5 lei.

Pentru 1 liră Italiană se va depune 2.50 lei.

Pentru un dolar se va depune 50 lei.

Pentru una liră Turcească se va depune 40 lei.

Pentru una coroană cehosl. se va depune 2 lei.

Pentru un franc belgian se va depune 4 lei.

Ratele trebuiesc plătite la cursul zilei.

Bancherii vor putea cere sporirea garanției, dacă nu este suficientă pentru achitarea ratelor.

Aranjamentul mai cuprinde ca, pe lângă garanție să se depună încă o taxă de cinci la sută, care este comisionul Băncilor precum și cota de asigurare pentru diferitele pagube. Iar după acoperire, restul se va împărți.

*

Din taxa de 50 bani la mia de lei instituită de Cameră pentru plecarea delegațiunii în străinătate s'a strâns până în prezent numai în Capitală peste 300.000 lei.

Pus la vot aranjamentul de mai sus a fost votat în unanimitate.

Comisiunea pentru tratarea datoriilor nu a fost încă definitiv desemnată. Se speră, că ea va fi desemnată încă în cursul acestei săptămâni. Singur d. Pennescu-Kertsch, care este ca și numit părăsește astăzi Capitala pentru Italia, de unde va pleca în Elveția, urmând să se întâlnească cu restul delegației pentru a începe tratativele.

Cruțarea și renunțarea sunt cele mai bune mijloace de apărare contra jafului și contra pirateriei în comerțul de azi. Pedepsiți speculatorii prețurilor, renunțând la cheltuiala, ce vi-o pretind ei.

Monumente comemorative Mihai Viteazul.

Ungurii au ținut să eternizeze la Mirăslău, nu departe de Aiud, în Transilvania locul înfrângerii lui Mihai Viteazul, printr'un monument comemorativ. Foarte bine! era dreptul lor.

Iată pentru ce ne bucurăm din toată inima, văzând că „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ cu reședința în Sibiiu, dar cu ramificații întinse în țara întreagă, prevede în programul marelui loterii, organizată în scopuri culturale-naționale, cu autorizarea autorităților în drept, înălțarea mai multor monumente comemorative lui Mihai Viteazul.

Astfel ar fi un monument la Șelimbăr, lângă Sibiiu, unde marele voevod a înfrânt puterea semetului principe ardelean Andrei Batori, după care biruință a urmat cea dintâi înfăptuire a idealului național în 1598. Alt monument ar fi capela proiectată pe câmpia Turzii, unde, doi ani mai târziu, a fost ucis mișlește eroul nostru, pentruca în această capelă an de an să se facă, la data morții lui, serbări de pomenire creștinească și românească întru amintirea lui. Al treilea în sfârșit, și cel mai important ar fi cel dela Alba-Iulia, care voește să eternizeze intrarea triumfală a lui Mihai, în Belgradul de pe vremuri ca cel dintâi domn al tuturor Românilor. Dacă unгурii se delectează privind momentul dela Mirăslău, noi va trebui să cugetăm la datoriile uriașe ce ne revin, ca elementul conducător al acestei țări, înfățișându-ne această intrare triumfală a lui Mihai Viteazul, întru întimpinarea căruia eșise, cu cheile cetății în mână, însuș episcopul romano-catolic din Alba-Iulia G. Napragyi.

E deci datoria națională primordială să ajutăm „Asociațiunea“ din Sibiiu la înfăptuirea acestor mari probleme. Biletele dela loteria „Asociațiunii“ sunt de vânzare la toate băncile, la toate administrațiile de plasă, la primăriile comunale, la direcțiunile școlilor secundare, etc. etc.

Inființarea bursei de devize la București.

Vineri, la orele 5 jum. s'a întrunit comisiunea valutară, sub președinția d-lui Sassu, pentru a lua hotărâri decisive, cu privire la inființarea bursei de devize în Capitală.

Principiul care călăuzește decizia a fost inspirat de articolele 1 și 20 din legea Burselor și art. 140 din regulamentul, cari arată că o înregistrare la un birou de Bursă special a devize'or, se poate face fără să mai fie nevoie de un nou text de lege.

Se crede că noua bursă își va instala birourile în palatul Camerii de comerț, începând să funcționeze dela 15 crt.

Comisiunea se va mai întruni pentru a dezbate chestiuni, în legătură cu noua bursă. Va lua parte și un director dela poștă pentru ca să se instaleze la noua bursă un oficiu telegrafic.

*

Iată decizia prin care se înființează bursa de devize:

Art. I. — În fiecare zi de bursă—acțiuni și efecte — va avea loc la bursa din București un târg oficial de schimb, devize și monezi.

Acest târg se va ține între orele 11—13 în localul Camerei de comerț într'o sală anume destinată pentru aceasta.

Art. II. — Au drept a lua parte la această bursă: directorii de bănci și procuratorii lor, bancherii și procuratorii lor și remizierii de schimb delegați de bănci. De asemenea vor lua parte la aceste ședințe sindicul bursei București, comisarul guvernului și doi mijloțitori, desemnați de sindic prin rotațiune.

Persoanele arătate în acest articol își vor dovedi identitatea la intrarea în bursă cu cărți liberate de președintele comitetului bursei.

Art. III. — La finele fiecărei ședințe se va încheia un proces verbal semnat de sindic, mijlocitorul oficial de rând și comisarul guvernului, în care se va trece conturile medii ale operațiunilor sau, în lipsa lor, cererile și ofertele. Cursurile vor fi zilnic publicate în „Monitorul Oficial“ și ziarul „Argus“.

Art. IV. — Comitetul Bursei București și sindicul sunt însărcinați cu organizarea și supravegherea acestei burse de schimb, devize și monede

Art. V. — Directorul general al comerțului este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentei deciziuni.

Dispozițiile fiscale pentru exportul de cereale pe șlepuri.

Direcțiunea generală a vamilor a dat un ordin circular oficiilor vamale din vechiul Regat și Basarabia prin care se face cunoscut că măsura luată de direcțiunea generală a timbrului de a nu permite încărcarea cerealelor în șlepuri până nu se face dovada achitării taxelor de timbru proporțional, să se facă de aci înainte după următoarele distincțiuni.

1. Când proprietarul cerealelor, producătorul direct sau comerciantul de cereale încarcă cerealele în șlepuri și le transportă în altă localitate pe numele lor fără deci ca ele să fie vândute adică atunci când e predător și primitor sau destinatar la acest transport nu se datorează taxa timbrului proporțional de 1 la sută.

În consecință șefii de vamă, vor putea permite încărcarea în șlepuri, a acestor cereale fără să mai pretindă încărcătorului, ca să facă dovada achitării taxelor.

Șefii de vamă vor pretinde însă încărcătorilor să le prezinte următoarele acte:

A) Pentru comercianți: un certificat al percepției din comuna unde s'au cumpărat cerealele prin care să se stabilească numele vânzătorului de la care a cumpărat cerealele și numele și data chitanței sub care vânzătorul a plătit taxele de timbru proporțional.

Aceste certificate se vor viza de șefii de vamă pentru a nu fi folosite la alte transporturi.

B) Pentru producătorii direcți un certificat liberat de percepția în circumscripția, căreia se află proprietatea sa, prin care să se constate că marfa nu este cumpărată ci e recoltată de el.

Tot deodată producătorul cât și comerciantul sunt dator să prezinte vămilor o declarație scrisă prin care să se oblige că vor plăti taxele de timbru proporțional în localitatea unde vor efectua vânzarea cerealelor încărcate în șlepuri.

Când proprietarul sau comerciantul voește să-și transporte cerealele în comision spre vânzare la diferite case, vămile pot permite încărcarea în șlepuri fără a pretinde recipsele de plata taxelor cu următoarele restricțiuni:

Vor pretinde încărcătorilor declarațiuni scrise în câte trei exemplare în care se va arăta numele, pronumele și domiciliul său, în cazul când e proprietar direct.

Când încărcătorul nu este producător direct, numele și pronumele vânzătorului, localitatea de unde s'a cumpărat și localitatea de unde se transportă cantitatea și felul cerealelor.

Una din declarațiuni va însoți transportul, iar cele două vor fi trimise de vamă administrațiilor financiare de unde provine marfa și de unde este destinată.

Tot odată producătorul cât și comerciantul sunt obligați, ca prin această declarație să se angajeze la plata taxelor de timbru proporțional atunci, când vor efectua vânzarea acestor cereale transportate în comision.

Un tânăr

absolvent de școală comercială superioară află aplicare *ca practicant* la inst. de arte grafice „Ardealul” s. a. Cluj, str. Memorandului Nr. 22.

Ofertele sunt a se trimite în scris.

„AMYLON“

societate anonimă pentru industrializarea cartofilor, Sibiu.

În 28 Iulie crt. și-a ținut societatea anonimă pentru industrializarea cartofilor „AMYLON”, Sibiu, a doua adunare generală ordinară, la care au participat 19 acționari reprezentând 11125 acțiuni cu tot atâtea voturi.

Fiind interesate la această întreprindere mai multe instituții și particulari români ca acționari, credem de interes a comunica din raportul prezentat adunării generale asupra dezvoltării societății următoarele date:

Societatea anon. „AMYLON” s'a dezvoltat în anul al doilea de existență în măsură mulțumitoare, fiind cererea în produsele ei de scrobeală și dextrin destul de mare.

Ca toate industriile, cari lucrează pentru export, fără a avea materialul de prelucrat, — în cazul prezent cartofii — în nemijlocită apropiere, a suferit la începutul anului și societatea aceasta din cauza transporturilor și anume atât a materialului brut de prelucrat cât și a produselor sale.

Îmbunătățindu-se pe încetul transporturile și putând astfel societatea satisface mai bine angajamentelor sale de livrare a crescut și încrederea strelnătății. Astăzi produsele societății și în special scrobeala se negociază la bursa de mărfuri din Viena sub numirea de „AMYLON”, Sibiu, fiind considerată de o valoare egală cu cel mai bun fabricat holandez.

Rezultatul gestiunii anului financiar 1921/22 încă este mulțumitor, realizând societatea un venit de Lei 1,254.074.65 la un capital de Lei 10 Milioane.

Adunarea generală a luat cu plăcere la cunoștință acest raport și aprobând bilanțul a decis, ca din venitul realizat să se dea:

10 % dividend acționarilor	Lei 1,000.000—
fondului de rezervă conform statutelor „	62.703.73
iar restul de	„ 191,370.92

să se împartă ca tantiemă Consiliului de administrație, direcțiunii și funcționarilor.

Adunarea generală s'a încheiat de președinte, aducându-se mulțumită direcțiunii și în rândul întâi directorului fabricii pentru munca pricepută și devotată depusă în interesul dezvoltării întreprinderii.

Din cele precedente constatăm cu satisfacțiune, că societatea „AMYLON” produce scrobeală și dextrin nu numai pentru acoperirea trebuințelor interne ci și pentru a putea exporta cantități însemnate, cucerindu-și deja un bun nume pe piața internațională.

Dorim, ca și la alte întreprinderi industriale se putem constata asemenea succese frumoase.

Ordonanțe.

Taxe vamale. Ministerul de finanțe a făcut cunoscut vămilor să nu mai primească plata taxelor vamale de export în drahme sau coroane cehoslovace — bancnote — ci numai în aur efectiv sau monedă și deviză străine cu valută tare.

Rechiziționarea și sta istica grâului. Guvernul fiind informat, că unii producători de grâu, în special cei în apropiere de frontieră vând grâul speculanților peste prețul prevăzut de consiliul de miniștri intenționează a lua măsuri contra celor recalitranti. În consecință pentru a asigura alimentarea internă guvernul va rechiziționa producțiunea, de care va fi nevoie. Ministerul de interne a ordonat formarea unei statistice urgente de nevoile de consum și de producțiunea fiecărei localități. Această statistică urmează să fie gata până la 10 August. Pe același zi se va publica și noile dispozițiuni dictate de împrejurările grele prin care trecem, orice tranzacțiune încheiată în disprețul noului regim vor fi declarate fără de efect între părțile agriculturi ca și pe comercianți să contracteze numai pe prețul stabilit din ultima deciziune a consiliului de miniștri.

Transportul poamelor și zarzavaturilor după ultima ordonanță a C. F. se poate face și pe trenurile de persoane adaugându-se un vagon de marfă.

Mierea e liberă la export însă numai dela producții după achitarea taxelor vamale.

Soartea Cassei post. ung. Terminul pentru prezentarea libelelor Cassei poștei ungare s'a prelungit.

Transportul porumbului. Direcțiunea generală a Căilor Ferate Române a dat ordin direcțiunilor regionale, că porumbul care se încarcă după cereerea autorităților sau după cereri sprijinite de autorități, să capete vagoane cu precăderea.

Exportul tărâțelor și turtelor oleoșinoase. Avându-se în vedere trebuințele din ce în ce mai mari ale consumului intern, ministrul de industrie și comerț a dat următoarea decizie: Se admite exportul tărâțelor, în general, și peste data de 1 August 1922 în condițiunile stabilite prin deciziunea No. 25550 din 17 Iunie a. c. sporindu-se cota pentru consumul intern la 50 din sută. Turtele oleoșinoase de in, cânepă, rapiță, floarea soarelui și muștar, vor fi libere la export, însă numai pe bază de autorizațiune specială liberată de acest departament. Cererile de export vor fi prezentate, în preal bil, pentru aviz comisiunii de import-export, iar, în urmă, se va da pentru consumul intern, prin direcțiunea generală a Cooperativelor sătești, cota de contingentare de 50 la sută pe prețul de 45 de bani kgr., iar autorizația se va libera numai după prezentarea certificatului de

contingentare și plata taxei de comision, care este de 500 lei de vagon. Borhotul a fost și rămâne liber la export, fără autorizație specială, numai cu plata taxelor de export la vama de eșire.

CRONICA SĂPTĂMĂNEI

Lichidarea Băncii Austro-Ungare. Consiliul de adm. al Băncii austro-ungare se va întruni în Septembrie spre a hotărî data adunării generale în care se va decide lichidarea băncii și încheierea acordurilor necesare cu statele succesoriale. Se crede că în Octombrie sau Noembrie se va putea proceda la lichidarea Băncii austro-ungare.

Cât s'a sămănat în Basarabia. În Basarabia în anul acesta sămănătura a întrecut normalul, cifrându-se la 2.550.666 hectare. Producțiunea totală se calculează la 225 000 vagoane din care scăzându-se trebuințele interne ar rămânea la export cam 55.000 vagoane cereale și alte boabe. Grâu s'a sămănat anul acesta în Basarabia 638.433 hectare față de 775.051 hectare sămănate în anul normal 1913—1914.

Urcarea stocului de bancnote în Ungaria. După situația din luna Iulie stocul de bancnote în statul maghiar s'a urcat cu 24398 milioane la 38 miliarde coroane. Cauza este scumpetea și valorizarea producției de cereale prin acordarea de credite mari.

Expropieri forestiere în Cehoslovacia. Guvernul Cehoslovac a decis să expropieze în anul 1923 domeniile forestiere în întindere de 295000 hectare cari aparțineau diferitelor familii boerești.

Prețul aurului în Austria. După informațiunile primite din Viena, kg. de aur a ajuns prețul de 20,000 000 Coroane austriece.

Leul nostru începe să urce la bursa din Paris — sosind perioda exporturilor de cereale românești și speculanții voesc să obție prețuri favorabile: când vom importa iarăș mărfuri din Franța, bancherii interesați vor reîncepe deprețierea leului. Dovadă că în adevăr s'a făcut speculă neîngăduită cu cota leului la Paris, slujește faptul următor: Băncile românești, care a ordonat să li se cumpere lei la Paris în ultimele luni, n'au putut obține decât: sume neînsemnate și de multe ori nici un leu. — Guvernul nostru a intervenit pe lângă guvernul francez să ia măsură în contra speculanților leului nostru. Dacă intervenția nu avea efectul urmărit, guvernul român în cazul cel mai rău va opri publicarea în țară a cotei leului a Paris cu aspre sancțiuni pentru contravenienți.

Mișcarea cerealelor

Brăila, 4 August

Orzul sosit în Obor s'a vândut cu 230—240 Lei suta de Kgr.

Brăila, 5 August

Scăderea e simțitoare, orzul s'a vândut cu 220 Lei suta, iar ovăsul cu 290 Lei %

Constanța, 4 August

În Oborul Constanța s'a încheiat vânzări: Oiz

220—250 suta Kgr., ovăș 240—260. Rapiță sălbatecă 220 Lei suta. Rapiță de primăvară cu 380—400 suta de Kgr.

Galați, 4 August

În Obor s'a vândut orzul cu 240—250 lei suta de Kgr, iar ovăsul cu 300.

Târgul de efecte.

Cotări oficiale la Bursa din București și târgul liber.

%	Divid.	Luna August							
		1	2	3	4	5	7	8	
Efecte:									
5%	—	—	—	82—	82—	—	82—	82—	—
5%	—	—	—	83—	81—	—	81—	81—	—
5%	—	—	—	82—	82 ³ / ₄	—	84—	85—	—
Val. nom.	Bănci:								
500	320	—	Sărbătoare	11.500	11.500	Bursa închisă	11.500	11.500	
500	100	—		945	900		990	990	
500	50	—		920	900		930	950	
500	16%	—		510	510		510	520	
100	—	—		—	—		—	—	
500	65	—		230	230		230	230	
Intreprinderi:									
500	20%	—	—	2680	2550	—	2450	2400	
500	—	—	—	2070	1960	—	2050	1970	
1000	—	—	—	1650	1600	—	1600	1600	

Schimbul de Bani.

Paritatea în Lei înainte de războiu	L.	Luna August							
		1	2	3	4	5	7	8	
Cursul la București									
100	100	1180—	Sărbătoare	1080—	990—	Bursa închisă	890—	800	
100	100	—		—	—		—	—	
100	105	310		—	280—		—	275—	242
100	105	—		—	—		—	—	—
100	105	0.50		—	—		—	—	—
100	125	26—		18 ¹ / ₂	19—		—	0.26	—
1	25	—	—	—	—	15—	14.25		
100	100	—	—	—	560—	485—	445—		
100	100	—	—	—	—	500—	460—		
100	100	—	—	—	—	—	—		
100	100	—	—	81—	—	—	—		
1	5	141—	—	139—	110—	—	—		
Paris									
100	Fr. 100	—	8.85	10—	11.10	—	12.90		
1	5	12.19	12.32	12.26	12.18	—	12.25		
1	25	54.24	54.76	54.30	54.80	—	54.64		
100	100	—	55.80	56—	56—	—	56.20		
100	125	1.87	1.62	1.40	1.65	—	1.67		
100	105	—	30.25	30.10	30.10	—	20.15		
100	105	—	—	—	—	—	—		
100	105	—	—	0.02	0.02	—	0.03		
100	100	231.75	234—	233—	232—	—	233—		

Invitare la abonament.

Cu numărul de față se începe noul abonament la „REVISTA ECONOMICA” mutată la Cluj, în următoarele condițiuni:

pe un an întreg: Lei 120.—
o jumătate de an „ 60.—

Abonamente pe timp mai scurt de o jumătate de an nu se servesc.

Costul abonamentelor se poate trimite sau prin postă cu mandate postale, sau prin viriment la „Banca Agrară” Societate Anonimă Privilegiată din Cluj, în favorul contului „Revistei Economice”.

Toate băncile românești, membre sau nu la „SOLIDARITATEA” sunt rugate prin aceasta cu toată onoarea să primească vărsămintele de abonamente la ghișeurile lor pentru contul „Revistei Economice”, transferându-le prin viriment la „Banca Agrară” S. A. P. Cluj.

„ARDEALUL”

INSTITUT DE ARTE GRAFICE S. A.
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 22

POATE LIFERA INSTITUTELOR DE CREDIT TOATE

RECHIZITELE DE BIROU,
REGISTRELE, HÂRTIA ȘI
TIPĂRITURILE NECESARE

LIVRETE DE DEPUNERI
ȘI ACȚIUNI ARTISTICE.

CEA MAI MODERNĂ TIPOGRAFIE
DIN CLUJ ȘI ÎMPREJURIME ESTE

„ARDEALUL”

50.000 EXEMPLARE

Calendarul „Dacia Traiana”
pe anul 1923 va apărea în 50.000
exemplare!

Calendarul „Dacia Traiana”
apare cu un cuprins bogat de 320
pagini în formatul 21,5×15 cm și va
fi cel mai bogat și cel mai ieftin
calendar în întreaga țară.

Calendarul „Dacia Traiana”
este cel mai răspândit și cetit calen-
dar în toate părțile populației

Calendarul „Dacia Traiana”
se va împărți gratuit la toate oficiile
publice, restaurante și cafenele, pri-
măriile comunale etc.

Calendarul „Dacia Traiana”
are deja până în prezent 18.983
ex. prenotări.

Publicatiunile
în acest calendar vor avea cel mai
mare succes și vor fi citite de toți.

Publicatiunile
pentru calendar se primesc cu prețurile
și condițiunile cele mai avantajoase.

Dacă voiți răspândirea reclamei Dv. în toată țara, publicați în calendarul „Dacia Traiană” și vă veți convinge de un succes sigur. — Rugăm a ne trimite cât mai curând, dar cel mai târziu până în 20 August onor. Dv. comande. Comandele se primesc la toate agențiile de publicitate cu prețuri originale și direct la tipografia „Dacia Traiană” Sibiu.